

Interim-voorganger in actie

Wat te doen als je voorganger na vele jaren een beroep naar elders heeft aangenomen? Een beroepingscommissie instellen en een opvolger aanstellen ... Dat was het idee in Baptistengemeente Utrecht De Rank toen Peter Kos in 2021 naar Ede vertrok. Maar het liep anders – met een interim-voorganger die de gemeente hielp om eerst haar prioriteiten helder te krijgen.

“Onze eerste reflex was om snel een Peter 2.0 te vinden, een vergelijkbare kandidaat die het werk kon voortzetten”, vertelt een van de drie huidige voorgangers Dirk-Jan Horjus. “Dat ging alleen niet zo soepel als verwacht. Er waren wel kandidaten, maar die vroegen waar onze focus precies lag en of ze wel in het profiel pasten. En we kregen de vraag of ze misschien ook parttime, in een team konden werken.”

De raad keek er opnieuw naar, vroeg advies bij het Baptisten Seminarium, en kwam tot de conclusie dat een interim-voorganger van Unie-ABC zinvol zou zijn. Met interim-voorganger Hans Ottens klikte het en zo ging de gemeente een leerzame en vruchtbare fase in.

Stevig draagvlak

“We waren een gemeente die álles wilde en een voorganger voor ogen had die álles kon”, vat toenmalig raadsvoorzitter Onno Bos samen. “Toen dat door de sollicitatiegesprekken duidelijk was geworden, dacht ik dat we toch best zélf onze focus konden vaststellen. Een extern iemand inhuren kost toch geld ... Het heeft bij mij echt een aantal maanden geduurd voor ik openstond voor hulp. Hans kwam met een plan om niet als leidersteam de koers te bepalen, maar om ons met elkaar als gemeente te bezinnen op de toekomst en op wat voor gemeente we willen zijn. Dat bleek een heel goede stap te zijn: door samen tot conclusies te komen, ontstond er een stevig draagvlak.”

“Genoten van de supercreatieve werkvormen”

Hans Ottens gelooft, ook vanuit zijn ruime ervaring als organisatieadviseur, erg in die insteek. “De Rank bestaat al heel wat jaren en dan is het best bijzonder dat je een open houding treft, een houding van ‘wij willen met elkaar leren, met elkaar nieuwe stappen zetten’. Het vraagt om een gemeente die zichzelf ook in de spiegel durft aan te kijken, want ik kom ook wel met kritische vragen.”

Onno Bos (links) en Dirk-Jan Horjus.

Kernteam

Hoe ging het precies in zijn werk? "Er werd een kernteam van negen mensen opgericht, uit alle geledingen van de gemeente", vertelt Onno. "Dat functioneerde op afstand van de raad. Het was echt Hans' traject met de gemeente: geen heilige huisjes, geen achterkamertjes, geen invloed vanuit de gemeenteleiding." Dat kernteam zette zich in om de hele gemeente bij het proces van bezinning te betrekken. Hans: "Heel veel mensen vulden een enquête in, er was een keer een heel creatieve invulling van de zondagochtend, er werden geloofsgesprekken gevoerd – echt met iedereen, van de zondagsschool en de jeugd tot studenten, volwassenen en ouderen."

Het kernteam stelde uit al die input vervolgens zeven thema's vast, variërend van 'Ons geloof' en 'Discipelschap' tot 'Visie en leiderschap' en 'Jongeren en generaties'. "Vervolgens kwam Onno met het goede idee om bij elk van deze thema's te beschrijven in welke richting we zouden willen bewegen. Bijvoorbeeld bij 'Ons geloof': Wij bewegen naar een cultuur waarin wij onze persoonlijke gebreken en zonden durven toe te geven en ons samen te laten vernieuwen door Gods Geest. En bij 'Jongeren en generaties': wij bewegen naar een manier van gemeente-zijn waarbij het draait om jongeren (0-25), waarin zij kunnen groeien in geloof, discipelschap en leiderschap."

Knikers verdelen

Het proces eindigde met een bijzondere gemeentedag, waarbij iedereen in willekeurige groepjes om de tafel werd gezet. Hans: "De dienst was al heel anders dan anders: die werd geleid door achttienplussers, inclusief getuigenis en preek; naderhand gingen we aan de slag met de twaalf bewegingen die we hadden benoemd. Alle aanwezigen mochten vijf knikers verdelen over de bewegingen die ze het belangrijkste vonden. De emmers werden gewogen en zo kwam er een Top 5 uit. Tot slot lieten we de mensen nog 'wegwijzers' invullen: wat zou er helpen om in de goede richting te komen? Na deze dag hebben we de uitkomsten vertaald naar beleid en zijn dat gaan implementeren."

Rechts Hans Ottens.

Sámen ontdekt

Onno en Dirk-Jan kijken beiden met veel enthousiasme op het proces terug. Dirk-Jan: "Ik vond het heel tof om te zien hoe dit alles uit de hele gemeente is gekomen! Wat mij persoonlijk erg aansprak was de erkenning dat jongeren een prioriteit moeten zijn in onze gemeente – dat zij door de hele gemeente gezien worden en serieus worden genomen." Hans vult aan: "Eigenlijk helemaal niet zo'n verrassende uitkomst – maar er is daarbij méér gebeurd: dit hebben we sámen ontdekt, het is van ons." Onno: "Ik heb genoten van de supercreatieve werkvormen waar Hans mee kwam."

“Tof dat alles uit de gemeente zelf is gekomen”

Voorgangersteam

De inzet van een interim-voorganger kwam oorspronkelijk voort uit de zoektocht naar een nieuwe voorganger. Hoe heeft het proces daarbij geholpen? "Samenvattend kwamen we tot de conclusie dat onze focus op drie zaken moet liggen: 'geen thema schuwen', 'oog voor jongeren' en 'zorg voor kwetsbare mensen'. Dat gaf ons helderheid over de mensen die we zochten." Inmiddels heeft dit geleid tot een driekoppig voorgangersteam: Desiree Onvlee als hoofd gemeentezorg met aandacht voor pastoraat en onderwijs, Dirk-Jan Horjus als voorganger met aandacht voor diensten en missionaire zaken, en Sam Jansen als voorganger voor kinderen en jonge mensen.

Ook is er in de besturing van de gemeente flink wat veranderd: de raad houdt zich meer met hoofdlijnen bezig, terwijl de voorgangers en taakveldleiders veel contact met elkaar hebben over inhoud en organisatie van het gemeente-zijn; er is een jongerenband opgericht en de jeugd vult meerdere keren per jaar de dienst in. Verder zijn er verschillende nieuwe evenementen georganiseerd die tot meer onderling contact moeten leiden. Of, zoals Onno het stellig samenvat: "We gaan echt niet terug naar hoe het was!"

Interim-voorgangers

Unie-ABC heeft een poule van interim-voorgangers die tijdelijk door een gemeente ingehuurd kunnen worden om te helpen bij bezinning of in situaties van crisis. Dit kan enkele maanden tot een paar jaar duren. Neem voor meer informatie contact op met Algemeen Secretaris Peter Stoter die de poule coördineert (algemeen.secretaris@unie-abc.nl).